

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA DLA KLASY 7

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

LEKTURA I INNE TEKSTY KULTURY, NAUKA O JĘZYKU	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)	PONADPROGRAMOWE (ocena: celujący)
UCZEŃ:					
Anthony de Mello <i>Orzeł królewski</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza fabułę utworu na poziomie dosłownym, przedstawia się w kilku zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega przenośny charakter utworu, przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski wyjaśniające przenośne znaczenie tekstu, przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej, stosując odpowiednie słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia tekst z przypowieścią jako gatunkiem literackim, wskazuje w utworze cechy przypowieści, redaguje krótki tekst, w którym dokonuje autoprezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, uwzględniając znaczenia przenośne, dokonuje autoprezentacji w ciekawej formie
Jan Twardowski <i>Podziękowanie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje formy pozwalające rozpoznać nadawcę i adresata wypowiedzi, wymienia elementy przyrody przywołane w utworze, 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa i określa nadawcę i adresata wypowiedzi, wskazuje cechy przedstawionych składników przyrody, 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między nadawcą i adresatem, analizuje budowę epitetów, wyjaśnia ich funkcję w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawę nadawcy wobec świata, uogólnia wnioski dotyczące sposobu obrazowania przyrody, 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie interpretuje utwór, uwzględniając jego przynależność rodzajową, wypowiada się na tematy związane z

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje metafory dotyczące człowieka, krótko opisuje swoje otoczenie 	<p>nazywa opisujące je środki językowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> próbuje przełożyć język metafor na znaczenia dosłowne, opisuje swoje otoczenie, stara się rozbudować wypowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenia wynikające z metafor, opisuje swoje otoczenie, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, wskazuje w tekście cechy liryki 	<p>określa cechy opisanego świata,</p> <ul style="list-style-type: none"> na podstawie metafor formułuje wnioski dotyczące natury człowieka, opisuje swoje otoczenie, wykorzystując wnioski z analizy tekstu, porównuje utwory liryczne i epickie 	<p>naturą człowieka, swoje tezy ilustruje przykładami z życia</p>
<p>Józef Baran <i>Sztuka dom</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście nazwy i określenia związane z teatrem, dzieli tekst na części kompozycyjne, wyodrębnia sceny, zbiera informacje na temat przeszłości swojej rodziny, odtwarza zawartość treściową i kompozycję życzeń 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między teatrem a życiem, przedstawia zawartość tematyczną kolejnych scen, porządkuje informacje na temat swojej rodziny, według podanej zasady redaguje samodzielnie życzenia we wskazanej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje znaczenia tekstu wynikające z zestawienia życia z teatrem, opisuje obrazy poetyckie związane z kolejnymi scenami, porządkuje informacje na temat swojej rodziny według ustalonej przez siebie zasady, redaguje życzenia we wskazanej sytuacji, stosuje odpowiednie formy grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje zwartą wypowiedź na temat motywu życia jako teatru, wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu, nazywa wartości związane z życiem przedstawionej rodziny, przedstawia informacje o przeszłości i tradycji swojej rodziny w wybranej przez siebie formie, samodzielnie redaguje życzenia z zachowaniem 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje inne teksty kultury zawierające motyw <i>theatrum mundi</i>, samodzielnie formułuje zasady etykiety językowej obowiązujące przy składaniu życzeń, podjęmuje próbę napisania scenariusza sztuki o przeszłości swojej rodziny

				wszystkich cech językowych i kompozycyjnych tej formy wypowiedzi	
Kolejna odsłona. Wymiana głosek w tematach fleksyjnych wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje części mowy, odmienia wskazane wyrazy przez osoby i przypadki, poprawnie zapisuje wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli części mowy na odmienne i nieodmienne, wskazuje temat i końcówkę fleksyjną, wykorzystuje wiedzę o tematach obocznych w sprawdzaniu pisowni wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kryteria podziałów części mowy, zauważa oboczności w tematach, stosuje zasady pisowni w wyrazach z tematami obocznymi 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie różnice między deklinacją a koniugacją, wskazuje i wyjaśnia oboczności w tematach, formułuje zasady pisowni wyrazów z głoskami wymiennymi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych wyrazów w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
Jan Kochanowski – infografika	<ul style="list-style-type: none"> wie, że J. Kochanowski to jeden z najwybitniejszych polskich poetów 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy żył i tworzył J. Kochanowski, potrafi podać kilka informacji biograficznych z życia poety 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi krótko wyjaśnić, dlaczego J. Kochanowski jest uznawany za jednego z najwybitniejszych poetów polskich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie kontekstu historycznego i kulturowego (odrodzenie) w życiu i twórczości J. Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację poświęconą Janowi Kochanowskiemu lub bierze udział w realizacji projektu <i>Śladami Mistrza z Czarnolasu</i>
Janina Porazińska <i>Kto mi dał skrzydła</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstu wydarzenia, przy pomocy nauczyciela redaguje streszczenie, korzystając z podanego planu wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> układa chronologicznie wydarzenia z tekstu, samodzielnie układa plan wydarzeń, na jego podstawie przy 	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa z tekstu informacje, na podstawie których można odtworzyć realia historyczne, redaguje samodzielnie plan 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wprowadzenia i tekstu przedstawia J. Kochanowskiego jako twórcę, obywatela, gospodarza, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia Jana Kochanowskiego, odwołując się do innych fragmentów książki <i>Kto mi dał skrzydła</i>,

		wspieraniu nauczyciela redaguje streszczenie	wydarzeń i streszczenie	<ul style="list-style-type: none"> redaguje samodzielnie streszczenie, zachowuje wszystkie cechy tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kolegom i koleżankom, co powinni poprawić w swoich streszczeniach
Jan Kochanowski <i>Na dom w Czarnolesie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje formy pozwalające rozpoznać nadawcę i adresata utworu, wskazuje wersy zawierające prośby nadawcy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia nadawcę i adresata utworu, odtwarza w języku sobie współczesnym treść próśb nadawcy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje apostrofę jako środek poetycki wskazujący adresata, korzysta z przypisów, stara się przełożyć język utworu na wypowiedź współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między nadawcą i adresatem utworu, na podstawie wypowiedzi nadawcy określa jego stosunek do życia i świata 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, wskazuje w utworze cechy gatunkowe fraszki
Jan Kochanowski <i>Na lipę</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie utworu własnymi słowami, tworzy wypowiedź o charakterze zachęty, formułuje zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście epitety i porównania, tworzy tekst perswazyjny, podaje zwroty dostosowane do adresata, pisze zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję epitetów, porównań, metafor, pisze slogan reklamowy, zwrotom do adresata nadaje formy wołacza, pisze zaproszenie w formie dostosowanej do adresata 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje synestezję, używa środków perswazyjnych w celu osiągnięcia założonego efektu, formułuje zasady etykiety językowej, wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>motyw arkadyjski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, omawia sposób wykorzystania w utworze <i>motywu arkadyjskiego</i>

<p>Wymówić głoskę, zapisać literę. Głoska i litera</p>	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie posługuje się terminami: <i>głoska, litera, sylaba</i>, • poprawnie dzieli proste wyrazy na głoski, litery, sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między samogłoską a spółgłoską, • poprawnie dzieli wyrazy na głoski, litery, sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek, • poprawnie dzieli wyrazy przy przenoszeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wyrazach funkcję głoski <i>i</i>, poprawnie zapisuje te wyrazy, • dzieli trudne wyrazy na głoski, litery, sylaby; poprawnie zapisuje znaki diakrytyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z zakresu fonetyki w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi ustnych i pisemnych
<p>Jan Kochanowski <i>Fraszki</i> (wybór); Jan Sztudynger <i>Fraszki</i> (wybór)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat kilku wybranych fraszek, • wskazuje grę słów jako źródło humoru, podaje przykład fraszki, • rozpoznaje fraszkę wśród innych tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat wszystkich podanych fraszek, • wyjaśnia grę słów we wskazanych fraszkach, • wie, że fraszka to jeden z gatunków lirycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • grupuje fraszki według wybranej przez siebie zasady, • wskazuje puentę jako źródło humoru we fraszce, podaje przykłady, • wyjaśnia, czym cechuje się fraszka jako gatunek literacki 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, co może być tematem fraszki jako gatunku literackiego, • wskazuje ironię jako źródło humoru we fraszce, • wyjaśnia znaczenie ironii we wskazanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje czytane utwory, • wyjaśnia ironiczny charakter wybranych utworów, • podejmuje próby napisania fraszki z zachowaniem reguł gatunku
<p>Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (<i>Inwokacja</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje adresatów wypowiedzi, • cytuje prośby nadawcy wypowiedzi, • wymienia elementy krajobrazu przedstawianego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>apostrofa, inwokacja</i>, • dostrzega malarskość opisu krajobrazu, nazywa środki poetyckie służące do jego przedstawienia, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim może być osoba mówiąca, nazywa jej uczucia, • dostrzega nawiązanie do fraszki J. Kochanowskiego, wyjaśnia jego rolę w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek osoby mówiącej do kraju dzieciństwa, rozpoznaje idealizację wspomnianego świata, • rozpoznaje motyw arkadyjski, wyjaśnia jego znaczenie w 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, uwzględniając rolę <i>motywu arkadyjskiego</i> w sposobie prezentowania świata

				kreowaniu wspomnianego przez poetę świata,	
<p>Aby język giętki powiedział wszystko. Upodobnienia głoskowe; Na to trzeba położyć nacisk. Akcent i intonacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że istnieją różnice między wymową a pisownią wyrazów, • poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, • stara się płynnie recytować utwór z zachowaniem zasad wymowy 	<ul style="list-style-type: none"> • zauważa upodobnienia fonetyczne, • poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią, • poprawnie akcentuje większość wyrazów, • recytuje utwór, starając się różnicować środki wyrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podstawowe rodzaje upodobnień fonetycznych (<i>ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grup spółgłoskowych, zanik dźwięczności na końcu wyrazu</i>), • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, zna zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu, • w czasie recytacji poprawnie wymawia i akcentuje wyrazy, różnicuje tempo i zmienia intonację 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i poprawnie nazywa zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów, • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, • interpretuje głosowo recytowany utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wiedzę na temat upodobnień głoskowych, akcentu i intonacji w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi, • recytuje utwór zgodnie z jego tematem i stylem, uwzględniając wnioski interpretacyjne, nadaje recytacji indywidualny charakter
<p>Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze wydarzenia, • rozpoznaje wydarzenia na grafikach, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wydarzenia, • charakteryzuje bohaterów, uzasadnia cechy przykładami, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i nazywa wątki, • charakteryzuje bohaterów dynamicznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny działań bohaterów, • odtwarza układ wątków, • wyjaśnia, czym jest retrospekcja, 	<ul style="list-style-type: none"> • dobrze zna treść utworu, • samodzielnie formułuje wnioski na temat utworu,

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia głównych bohaterów, • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstu, • odtwarza przebieg koncertu Jankiela, • wymienia zajęcia szlachty, • wie, co to jest porównanie homeryckie, • rozpoznaje najważniejsze cechy gatunku epepei, • wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta tekst ze zrozumieniem, • wskazuje środki poetyckie w koncercie Jankiela i opisach przyrody, • opisuje zwyczaje szlachty, • rozpoznaje porównanie homeryckie, potrafi je odszukać we fragmencie utworu, • wie, czym jest epepeja narodowa, • określa cechy narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty w sprawie Jacka Soplicy, • odnajduje w tekście przykłady instrumentacji głoskowej i wskazuje jej funkcje, • wyjaśnia, czym się wyróżnia porównanie homeryckie, • przygotowuje toast, • wyjaśnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu, • wskazuje podstawowe fakty historyczne związane z utworem 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty i kontrargumenty oraz wnioski w dyskusji, • wyodrębnia środki poetyckie (w tym peryfrazę, hiperbolę) i określa ich funkcje, • wyjaśnia, czym był zajazd szlachecki, • opisuje obyczajowość szlachecką ukazaną w utworze, • objaśnia kontekst historyczny i biograficzny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa środki stylistyczne i samodzielnie określa ich funkcję, • charakteryzuje bohaterów i porównuje ich postawy, • przedstawia cechy rodzajowe i gatunkowe utworu, podaje przykłady z tekstu ilustrujące wskazane cechy
<p>Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bohatera utworu, • przypomina, jak bohater wszedł w posiadanie książki; odtwarza zakończenie utworu, • wie, że utwór jest nowelą, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najważniejszych wydarzeniach w życiu bohatera, • nazywa i omawia przeżycia bohatera w czasie lektury <i>Pana Tadeusza</i>, • wymienia elementy fabuły – 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy charakteru i osobowości bohatera, zestawia je z wydarzeniami z jego życia, • wyjaśnia, czym stał się <i>Pan Tadeusz</i> dla bohatera, • wskazuje w tekście wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i charakteryzuje bohatera utworu, • wyjaśnia, jak lektura <i>Pana Tadeusza</i> zmieniła życie bohatera, • uzasadnia, dlaczego utwór jest nowelą; wskazuje w tekście retrospekcję, wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera, uwzględniając jego przemianę wewnętrzną, • omawia budowę noweli, • samodzielnie redaguje opis przeżyć,

	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wzoru układa krótki opis przeżyć wewnętrznych 	<p>charakterystyczne dla noweli,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa samodzielnie opis przeżyć wewnętrznych 	<p>odpowiadające kolejnym elementom fabuły,</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje cechy noweli jako gatunku, układa opis przeżyć wewnętrznych, stara się stosować odpowiednie środki językowe 	<p>jej znaczenie dla fabuły utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa opis przeżyć wewnętrznych, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, kończy tekst puentą 	<p>wykorzystując różne środki językowe</p>
<p>Świat się rusza (fragment) – wywiad z Ryszardem Kapuścińskim; „Wyjechani” to my (fragment) – wywiad z Katarzyną Kawecką</p>	<ul style="list-style-type: none"> formułuje ogólny temat obu tekstów, wie, jak graficznie zapisać wywiad, wyszukuje podstawowe informacje w tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> określa cel obu wywiadów, szereguje pytania do projektowanego wywiadu, wyjaśnia, czym jest emigracja, podaje jej przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia problemy poruszane w obu wywiadach, rozpoznaje sposoby nawiązania między pytaniem a odpowiedzią, zabiera głos w dyskusji na temat emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje oba wywiady, biorąc pod uwagę ich tematykę, cel i poruszane problemy, przeprowadza i zapisuje krótki wywiad, formułuje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje wywiad z wybraną osobą, stosując zasady pracy dziennikarskiej, przygotowuje swój tekst do publikacji (np. na stronie internetowej szkoły)
<p>Anna Świderkówna Prawie wszystko o Biblii (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> poznaje podstawowe informacje na temat Biblii, wie, czym jest akapit, z pomocą nauczyciela dzieli tekst na akapity 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>Biblia</i>, wie, że Biblia jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, dzieli tekst na akapity, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia części Biblii, podaje za autorką nawiązania biblijne w języku, podsumowuje rozważania, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to znaczy, że Biblia jest źródłem kultury europejskiej, wymienia językowe znaki spójności, dzieli tekst na akapity i wyjaśnia zasady podziału 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Biblii dla rozwoju kultury europejskiej, omawia funkcje akapitów, w swoich tekstach stosuje rytm akapitowy i językowe znaki spójności

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

		<ul style="list-style-type: none"> • podaje kolejność etapów pracy nad tekstem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście językowe znaki spójności, • samodzielnie dzieli tekst na akapity 		
<p>Stary Testament. Księga Wyjścia (fragment <i>Dziesięć ważnych słów</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza wydarzenia przedstawione we fragmencie Starego Testamentu, • wyjaśnia pojęcie <i>dekalog</i>, • z podanych określeń poprawnie wybiera cechy stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza wydarzenia, dynamizuje relację przez zastosowanie czasu teraźniejszego, • korzystając z wzoru, układa słownikową definicję pojęcia <i>dekalog</i>, • wskazuje w tekście przykłady powtórzeń; wie, że jest to typowy dla stylu biblijnego środek stylistyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był Mojżesz, wyjaśnia jego rolę w przedstawionych wydarzeniach, • nazywa wartości wynikające z przykazań biblijnego Dekalogu, • nazywa środki stylistyczne charakterystyczne dla stylu biblijnego, podaje ich przykłady z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy symboliczne, wyjaśnia ich znaczenie, • formułuje ogólne przesłanie wynikające z Dekalogu biblijnego, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika specyfika stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia uniwersalne znaczenie Dekalogu dla kultury europejskiej, • formułuje cechy stylu biblijnego
<p>Jan Paweł II Przemówienie do młodzieży (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście informacje dotyczące okoliczności spotkania papieża z młodzieżą, • zna termin <i>styl retoryczny</i>; wie, że jest on charakterystyczny dla przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości przywołane w tekście, • wyjaśnia, czym cechuje się <i>pytanie retoryczne</i>; wie, że jest to środek stylu retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje temat przemówienia, • wymienia podstawowe środki językowe charakterystyczne dla stylu retorycznego, wskazuje ich przykłady w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawy życiowe przywołane przez papieża w jego przemówieniu, • wyjaśnia, na czym polega i czemu służy styl retoryczny wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie odczytuje przesłanie płynące z przemówienia, • omawia cechy stylu retorycznego i przedstawia z przykładami charakterystyczne dla

					niego środki językowe
Na ścieżkach myśli. Wielcy filozofowie starożytności – infografika	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się z informacjami na temat najważniejszych filozofów starożytnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejszych filozofów starożytnych ukazanych na fresku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje najważniejsze informacje o filozofach starożytnych, sporządza notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje istotę myśli najważniejszych filozofów, • interpretuje znaczenie fresku Rafała 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje fresk z wykorzystaniem kontekstów: historycznego, kulturowego, filozoficznego, • stosuje w wypowiedzi terminy charakterystyczne dla filozofii i sztuki
Jostein Gaarder Świat Zofii (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe informacje związane z postacią Sokratesa, • układa krótki tekst, w którym przedstawia kilka argumentów broniących Sokratesa 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania, które chciałby zadać Sokratesowi, • układa według podanego wzoru krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, stara się użyć różnych argumentów 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza podstawowe poglądy Sokratesa na temat sposobów poznawania świata przez człowieka, • układa samodzielnie krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, włączając wybrane środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia poglądy Sokratesa dotyczące wartości w życiu człowieka, • układa mowę w obronie Sokratesa, stosuje funkcjonalnie środki stylu retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia miejsce Sokratesa w historii filozofii, • prezentuje samodzielnie przygotowaną mowę w obronie Sokratesa
Od mistrza do arcymistrza. Wyraz podstawowy i pochodny	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy i pochodny, • wskazuje wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest podstawa słowotwórcza i formant, • dzieli proste wyrazy na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i nazywa różne rodzaje formantów, • dzieli słowotwórczo wyrazy z różnymi rodzajami formantów, 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu, • wyjaśnia, czym jest rodzina wyrazów, • odróżnia rdzeń od podstawy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazów, • wykorzystuje wiedzę z zakresu

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<p>pochodnych, tworzy proste wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny wyrazów 	<p>słowotwórczą i formant,</p> <ul style="list-style-type: none"> grupuje wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy proste rodziny wyrazów 	<p>słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów</p>	<p>słowotwórstwa w celu wzbogacenia swojego słownictwa i uzyskania poprawności wypowiedzi</p>
<p>Nancy H. Kleinbaum <i>Stowarzyszenie Umarłych Poetów</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza w punktach przebieg lekcji, wie, co oznacza sformułowanie <i>carpe diem</i>, na podstawie podanego wzoru próbuje napisać opinię 	<ul style="list-style-type: none"> z podanych propozycji wybiera określenia charakteryzujące opisaną lekcję, motywuje swój wybór przykładami z tekstu, krótko wyjaśnia, na czym polega życie według zasady <i>carpe diem</i>, na podstawie wzoru pisze opinię 	<ul style="list-style-type: none"> omawia i komentuje atmosferę panującą na lekcji, formułuje rady dla człowieka, który chciałby żyć według zasady <i>carpe diem</i>, pisze samodzielnie krótką opinię 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega niezwykłość opisanego lekcji, wyjaśnia sens wskazanych metafor, podaje ilustrujące je przykłady, pisze rozwiniętą opinię, uwzględnia wszystkie części kompozycyjne tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swój komentarz do filmowej adaptacji utworu, omawia filozoficzny kontekst utworu
<p>Architekci słowa. Jak są zbudowane wyrazy pochodne?</p>	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy pochodne od jednego wyrazu podstawowego przez dodanie przyrostka lub przedrostka 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy pochodne od wyrażen przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy pochodne od dwóch wyrazów podstawowych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy złożenia, zestawienia, zrosty i rozpoznaje ich typy 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie tworzy różne rodzaje wyrazów pochodnych

<p>Antoine de Saint-Exupéry <i>Mały Księż</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza etapy wędrówki bohatera, opowiada przebieg jednego z nich, • łączy nazwy miejsc z odpowiednimi postaciami, • porządkuje informacje na temat tytułowego bohatera, • rozpoznaje narratora utworu, • czyta ze zrozumieniem definicję symbolu, • zapoznaje się ze słownikiem symboli, • wypisuje cytaty dotyczące przyjaźni, • formułuje krótko własną opinię na temat utworu • rozpoznaje tekst reklamowy, • zauważa charakterystyczne cechy reklamy, • na podstawie wzoru układa tekst reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje etapy wędrówki, wskazuje ich cechy wspólne, • przedstawia wygląd i zajęcia bohaterów utworu, • przedstawia tytułowego bohatera, • określa i przedstawia narratora utworu, • na podstawie definicji wyjaśnia pojęcie symbolu, • czyta hasła w słowniku symboli, • komentuje cytaty dotyczące przyjaźni, • formułuje własną ocenę utworu, • z podanych opinii o reklamie wybiera te, z którymi się zgadza, uzasadnia swój wybór, • wskazuje w podanych hasłach wybrane cechy języka reklamy, • korzystając z podanych wskazówek, układa tekst reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny podjęcia wędrówki, określa jej cel, • krótko charakteryzuje bohaterów, • opisuje wygląd tytułowego bohatera, • charakteryzuje narratora utworu, • wymienia elementy utworu, którym można przypisać znaczenia symboliczne, • korzysta ze słownika symboli przy wykonywaniu ćwiczeń, • rozwija myśli zawarte w cytatach dotyczących przyjaźni, • formułuje ocenę utworu, uzasadnia ją argumentami • wskazuje funkcje reklamy, • analizuje hasła reklamowe pod względem użytych w nich środków perswazji językowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega symboliczny charakter wędrówki, podaje przykłady podobnego motywu z innych utworów, • ocenia bohaterów, • wskazuje fantastyczne i realistyczne elementy związane z tytułowym bohaterem, • określa relacje łączące narratora z głównym bohaterem, nazywa uczucia, emocje narratora, • określa symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego w utworze, • bierze aktywny udział w forum dyskusyjnym na temat utworu • wyraża swoją opinię na temat tekstów reklamowych, • omawia środki perswazyjne stosowane w różnych reklamach, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, uwzględniając symboliczne znaczenie występujących w nim elementów, • analizuje strukturę utworu, • określa funkcję zastosowanej narracji, • przedstawia recepcję dzieła, • funkcjonalnie stosuje różne środki perswazyjne w celu uzyskania zamierzonego efektu w reklamie, • samodzielnie tworzy reklamę wykorzystującą różne środki wyrazu
--	--	---	--	--	---

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

			<ul style="list-style-type: none"> • układa samodzielnie tekst reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> • układa samodzielnie tekst reklamy, rozpoczyna go sloganem reklamowym 	
<p>Stary Testament. Księga Rodzaju. Wygnanie z Raju (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza przebieg wydarzeń, • wymienia elementy świata przedstawionego, • opowiada, jak mógłby wyglądać pierwszy dzień ludzi po wygnaniu z Raju 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza motywy działania bohaterów, • dostrzega symboliczne elementy świata przedstawionego, • opowiada z perspektywy Adama lub Ewy, jak mógłby wyglądać pierwszy dzień po opuszczeniu Raju 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza i ocenia motywy działania bohaterów, • wymienia symboliczne elementy świata przedstawionego, • odtwarza i komentuje treść słów skierowanych przez Boga do ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia i komentuje motywy działania bohaterów, • wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego, • wyjaśnia, co człowiek stracił, a co zyskał, kiedy opuścił Raj 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tekst biblijny, uwzględniając potrzebne konteksty, • analizuje środki perswazji wykorzystanie w kuszeniu Ewy, • przedstawia skutki czynu pierwszych ludzi
<p>Konstanty Ildefons Gałczyński, Teatrzyk „Zielona Gęś”: Żarłoczna Ewa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje nawiązania tekstu do Biblii, • z pomocą nauczyciela układa tekst przeprosin 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wspólne elementy między tekstem a Biblią, • układa samodzielnie tekst przeprosin 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega przekształcenie motywu biblijnego, • układa tekst przeprosin, stara się nadać im żartobliwy charakter 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel nawiązania i literackiego przekształcenia motywu biblijnego, • układa tekst żartobliwych przeprosin 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa rodzaj nawiązania literackiego, • tworzy parodię
<p>Michał Aniol Kuszenie i wygnanie z Raju – Spotkania ze sztuką</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i nazywa elementy warstwy przedstawieniowej fresku 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób pokazania poszczególnych elementów warstwy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki języka malarskiego (kolory, kompozycję), omawia ich rolę w 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia obraz z tekstem biblijnym, komentuje związek 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

		przedstawieniowej dzieła	tworzeniu znaczeń dzieła	tematyczny i znaczeniowy obu dzieł	uwzględniając potrzebne konteksty
Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada wybrane wydarzenie, • określa ogólnie miejsce wydarzeń, • przedstawia bohaterów, • wstępnie określa nastrój utworu, • rozpoznaje utwór jako balladę 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza ramowy plan wydarzeń, • wypisuje elementy krajobrazu, • krótko charakteryzuje bohaterów, • wskazuje elementy świata przedstawionego tworzące nastrój, • wskazuje elementy fantastyki i specyfikę nastroju jako ważne cechy ballady 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada wybrane wydarzenie z punktu widzenia jednego z bohaterów, • ustala cechy krajobrazu, • wyjaśnia, na czym polega wina strzelca, jaką ponosi karę, kto ją wymierza, • dostrzega zmiany nastroju, • wie, że ballada łączy w sobie cechy liryki, epiki, zawiera elementy dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli wydarzenia według zasady prawdopodobieństwa, • wskazuje i nazywa językowe środki opisujące krajobraz, • formułuje prawdy moralne wynikające z tekstu, • nazywa nastrój poszczególnych części utworu, • wymienia wszystkie cechy ballady jako gatunku literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje strukturę utworu, • interpretuje przesłanie płynące z utworu, • omawia „ludowość” ballady, • wskazuje w utworze cechy ballady i ilustruje je przykładami
Anna Onichimowska <i>Lot Komety</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia krótko bohaterów tekstu, • wypowiada się i uzasadnia swoje zdanie, • porządkuje podane argumenty według wskazanego kryterium 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza informacje na temat tego, czym się zajmują bohaterowie, co jest dla nich ważne w życiu, • wyjaśnia znaczenie pseudonimu bohaterki, • tworzy krótką wypowiedź o 	<ul style="list-style-type: none"> • określa relacje między bohaterami utworu, • proponuje różne zakończenia utworu, • odróżnia perswazję od manipulacji, • podaje przykłady ilustrujące wskazane argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postępowanie bohaterów, wskazuje motywy, jakimi kierują się w relacjach z innymi osobami, • wyjaśnia mechanizmy manipulacji zastosowanej przez bohaterkę 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów i określa ich pobudki, • formułuje wnioski interpretacyjne

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

		charakterze argumentacyjnym			
Perswazja i manipulacja językowa	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia perswazję od manipulacji językowej, • wie, że wykorzystywane są w reklamach i innych przekazach medialnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym różni się perswazja od manipulacji językowej, • zapoznaje się z podstawowymi chwytami manipulacyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega w tekstach przejawy perswazji i manipulacji językowej, • wskazuje w przekazach reklamowych wybrane chwyt 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie mechanizmy perswazji i manipulacji językowej, • wskazuje je w podanych przekazach reklamowych i omawia ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację poświęconą manipulacji
Wiktor Pielewin <i>Helm grozy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego, • przypomina informacje z mitu dotyczące labiryntu, • formułuje po jednym argumencie dotyczącym korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, • przy pomocy nauczyciela pisze rozprawkę, korzystając z podanego wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia uczestników rozmowy, określa jej charakter, • opisuje przestrzeń zaprezentowaną w tekście, dostrzega motyw labiryntu, • wykorzystując podane pytania, formułuje argumenty dotyczące korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, • na podstawie podanego planu pisze rozprawkę, stara się pracować samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w imionach postaci nawiązania literackie, próbuje je skomentować, • wyjaśnia, w czym sieć internetowa przypomina labirynt, • wypowiada się na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, • pisze samodzielnie rozprawkę, dba o uporządkowanie argumentów 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje świat zaprezentowany w utworze, • rozpoznaje labirynt jako znak kulturowy, wyjaśnia związane z nim znaczenia, • przedstawia własne stanowisko w dyskusji na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie internet, • pisze samodzielnie rozprawkę, stosuje słownictwo zaznaczające tok wywodu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski interpretacyjne, • omawia funkcję labiryntu jako znaku kulturowego, • krytycznie ocenia internet jako narzędzie, • samodzielnie pisze rozprawkę

<p>W labiryncie słów. Skrótwce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna powszechnie używane skrótwce, poprawnie je zapisuje, • wskazuje skrótwce w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie powszechnie używanych skrótwców, • wskazuje i wyjaśnia znaczenie skrótwców w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • używa poprawnej odmiany skrótwców, • układa krótki tekst, używając skrótwców 	<ul style="list-style-type: none"> • używa świadomie skrótwców, zna ich znaczenie, poprawnie je zapisuje i odmienia, • układa żartobliwy tekst, w którym źródłem komizmu są użyte skrótwce 	<ul style="list-style-type: none"> • używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawnych form skrótwców
<p>Spiderman. Siła zlego na jednego (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza historię przedstawioną w komiksie, • opisuje wygląd bohatera, • wskazuje podstawowe cechy komiksu jako formy słowno-obrazowej 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada własnymi słowami historię przedstawioną w komiksie, • krótko charakteryzuje bohatera komiksu, • rozpoznaje różne typy tekstu w komiksie 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada historię przedstawioną w komiksie, przytacza wypowiedzi bohaterów w mowie zależnej, • charakteryzuje bohatera komiksu, uwzględnia podwójną osobowość postaci, • rozpoznaje sposoby łączenia obrazu i tekstu w komiksie 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada historię przedstawioną w komiksie, dynamizuje narrację odpowiednimi środkami językowymi, • porównuje bohatera komiksu z wybraną postacią herosa antycznego, • tworzy definicję komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia specyfikę komiksu jako tekstu kultury, • przedstawia postaci superbohaterów jako kolejne wcielenia motywu herosa
<p>Krótko i najkrócej. Skróty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozwinąć skróty wyrazów w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje i poprawnie zapisuje powszechnie stosowane skróty wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca podany tekst, poprawnie stosując skróty wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje zasady interpunkcyjne dotyczące pisowni skrótów wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych poprawnych form skrótów
<p>Karol Dickens Opowieść wigilijna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zalicza utwór do epiki, • wskazuje podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawowe cechy epiki, • opisuje świat przedstawiony utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w utworze cechy epickie, • posługuje się terminami związanymi 	<ul style="list-style-type: none"> • określa gatunek utworu, • omawia przemianę bohatera, ocenia postać, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje świat przedstawiony utworu,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<p>informacje na temat świata przedstawionego utworu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje, co spotkało głównego bohatera, • wyszukuje wskazane przez nauczyciela fragmenty utworu, • wyjaśnia, czego czytelnik może się nauczyć po przeczytaniu utworu, • czyta list, • pisze e-mail, korzystając z instrukcji 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa etapy życia bohatera, podaje jego cechy, • cytuje fragmenty tekstu, • podaje morał płynący z utworu, • wskazuje na wzorce cechy listu jako formy wypowiedzi, • pisze e-mail, proste życzenia 	<p>z opisem utworu epickiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera z uwzględnieniem jego przemiany, • wyszukuje i przedstawia cytaty dotyczące omawianej problematyki, • wymienia wartości wynikające z odczytania utworu, • pisze e-mail, życzenia, nawiązując do treści utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się, włączając odpowiednie cytaty, • formułuje uniwersalne przesłanie utworu, • samodzielnie pisze e-mail, życzenia oraz przypomina zasady używania tych form wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuuje akcję utworu w kontekście historycznym i kulturowym, • formułuje wnioski interpretacyjne płynące z utworu, • poprawnie redaguje wybrane użytkowe formy wypowiedzi
<p>Adam Mickiewicz <i>Dziady, cz. II</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że utwór jest dramatem, • odróżnia tekst główny od tekstu pobocznego, • wie, co to jest <i>motto</i>, • określa czas, miejsce i uczestników ceremonii dziadów, • relacjonuje przebieg obrzędu, • wymienia postacie duchów, 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że dramat to rodzaj literacki, wymienia lirykę i epikę jako nazwy dwóch pozostałych rodzajów literackich, • wyjaśnia, czym jest scena jako część kompozycyjna dramatu, • rozpoznaje w tekście głównym dialogi i monologi, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje brak narratora i cechy budowy jako istotne wyróżniki rodzajowe dramatu, • zauważa wyznaczniki gatunkowe dramatu romantycznego, • wydobywa z tekstu pobocznego informacje, ustala, czego dotyczy, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego • określa zasadę łączenia scen w <i>Dziadach</i>, • podaje główne cechy gatunkowe utworu (<i>dramat romantyczny</i>), • przedstawia wyczerpująco obrzęd dziadów, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje strukturę utworu, • formułuje uniwersalne przesłanie płynące z utworu, • określa cechy rodzajowe i gatunkowe, ilustrując swoje tezy przykładami z utworu,

	<ul style="list-style-type: none"> • cytuje pouczenia przekazane przez zjawy, • pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego z pomocą nauczyciela, korzystając z instrukcji 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wstępu epickiego wyjaśnia nazwę obrzędu, przedstawia jego cel, • objaśnia sens motta, • odtwarza historię poszczególnych zjaw, • stara się odczytać znaczenie pouczeń przekazanych przez zjawy, • pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego, uwzględniając najważniejsze wyznaczniki formy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje punkt kulminacyjny każdej sceny, • porządkuje podane elementy dramatu, dzieląc je na chrześcijańskie i pogańskie, • przypomina, za co i jaką karę ponosi każda zjawy, • objaśnia sens pouczeń przekazywanych przez zjawy, • pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza własnymi słowami treść przestrogi związanej z każdą postacią, nazywa wartości wynikające z kolejnych przestróg, • interpretuje wiersz <i>Upiór</i>, • samodzielnie pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze recenzję filmu lub spektaklu teatralnego, nadając jej indywidualny charakter, • bierze udział w przygotowaniu scenicznej adaptacji utworu
<p>Kazimierz Wierzyński <i>Strofa o Prometeuszu</i>, Zbigniew Herbert <i>Stary Prometeusz</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje z tekstu wstępnego treść mitu o Prometeuszu, • dostrzega związek wiersza K. Wierzyńskiego z mitem o Prometeuszu, • sprawdza w odpowiednim słowniku znaczenie terminu <i>prometeizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, kim był Prometeusz, • wskazuje, do którego fragmentu mitu nawiązuje wiersz K. Wierzyńskiego, • na podstawie definicji słownikowej wyjaśnia własnymi słowami znaczenie terminu <i>prometeizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, co ludzkość zawdzięcza temu tytanowi, • komentuje sposób przedstawienia Prometeusza w tekście Z. Herberta, • wyjaśnia, w czym wyraża się postawa prometejska 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką funkcję pełniły mity w kulturze antycznej, • wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja mitu w tekście Z. Herberta, • nazywa nadrzędne wartości ujawniające się w postawie prometejskiej bohatera, 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próbę dokonania interpretacji porównawczej utworów, • wyjaśnia, czym jest <i>postawa prometejska</i> i omawia jej miejsce w kulturze

				<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady postaci, z którymi można łączyć postawę prometejską 	
<p>Jan Twardowski <i>Nie rozdzielaj</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu wprowadzenia z podręcznika wyjaśnia znaczenie słowa <i>pasja</i>, • tytułuje kolejne strofy wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy występujące w motywach pasyjnych, • wskazuje słowa klucze w tekście, uzasadnia swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia motyw pasyjny ukazany w rzeźbie, • tworzy mapę skojarzeń wokół słów kluczy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia motyw pasyjny w wierszu, porównuje z rzeźbiarskim motywem pasyjnym, • wyjaśnia, jak zostały przedstawione w tekście pojęcia abstrakcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, • przedstawia inne teksty kultury zawierające <i>motyw pasyjny</i>
<p>Rogier van der Weyden <i>Zdjęcie z krzyża – Spotkania ze sztuką</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, czym jest motyw, • wymienia i nazywa elementy warstwy przedstawieniowej obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób pokazania poszczególnych elementów warstwy przedstawieniowej dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki języka malarskiego (realizm, kolory, kompozycję), omawia ich rolę w tworzeniu znaczeń dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje nawiązanie biblijne, komentuje związek tematyczny i znaczeniowy obu dzieł, • interpretuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie interpretuje obraz, • stosuje w wypowiedzi terminologię związaną z analizą dzieła sztuki
<p>John Ronald Reuel Tolkien <i>Władca Pierścieni (fragment)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga elementy świata przedstawionego, • wyjaśnia, na czym polega zadanie, którego podjęli się bohaterowie, • odtwarza etapy ich wędrówki, 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia elementy świata przedstawionego, • przedstawia bohaterów, wymienia zadania każdego z nich, • omawia okoliczności związane z wędrówką bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakim rodzajem powieści jest utwór Tolkiena, • komentuje fragmenty opisujące przeżycia i emocje bohaterów, • wymienia trudności, które musieli pokonać bohaterowie w czasie wędrówki, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego tekst należy do powieści fantasy, • komentuje i ocenia postępowanie bohaterów, • wyjaśnia metaforyczne znaczenie wędrówki bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje elementy świata przedstawionego we fragmencie utworu, • odnosi się w swoich wypowiedziach do całości utworu Tolkiena lub filmu,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<ul style="list-style-type: none"> redaguje zaproszenie według podanego wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje zaproszenie, zachowuje graficzny układ tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje zaproszenie, poprawnie stosuje formy grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje zaproszenie zawierające obok informacji zachętę 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie redaguje zaproszenie
<p>Wyzwania składniowe. Powtórzenie o wypowiedzeniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie od równoważnika zdania, rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe 	<ul style="list-style-type: none"> zastępuje zdania ich równoważnikami, przekształca zdania oznajmujące w pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym cechuje się zdanie, a czym równoważnik, sprawnie posługuje się różnymi typami wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki w wypowiedziach, celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń do osiągnięcia zamierzonych efektów 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wypowiedzeniach w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
<p>Misja językowa. Typy zdań</p>	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdania pojedyncze od złożonych, poprawnie układa krótki tekst składający się ze zdań pojedynczych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, rozwija podane części wypowiedzeń w zdania złożone 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, układa tekst ze zdaniami podrzędnie i współrzędnie złożonymi, stosuje zasady interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania złożone z równoważnikiem jako wypowiedzeniem składowym, układa tekst z zastosowaniem różnych typów zdań, stosuje poprawnie zasady interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o typach zdań w celu uzyskania poprawności i wzbogacenia swoich wypowiedzi
<p>Gatunki filmowe – infografika</p>	<ul style="list-style-type: none"> zapoznaje się z nazwami podstawowych gatunków filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między filmami reprezentującymi różne gatunki 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady filmów należących do określonych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest gatunek filmowy, wskazuje cechy gatunkowe w wybranych filmach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia filmy będące „połączeniem” różnych gatunków

<p>Anna Dymna, Wojciech Szczawiński <i>Warto mimo wszystko</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy charakteryzujące postawę życiową zaprezentowaną w wywiadzie, • wyjaśnia istotę wolontariatu, • bierze udział w przygotowaniu prezentacji multimedialnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie nazwy Fundacji „Mimo Wszystko”, • projektuje plakat lub plaketkę zachęcającą do wolontariatu, • przygotowuje krótką prezentację multimedialną, stara się przedstawić ją w klasie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia motywy postępowania przedstawionego w wywiadzie, • wymyśla hasło propagujące wolontariat, • przygotowuje prezentację multimedialną i przedstawia ją w klasie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawę życiową zaprezentowaną w wywiadzie, • przedstawia argumenty uzasadniające ideę wolontariatu, • przedstawia w klasie samodzielnie przygotowaną prezentację multimedialną 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia działalność charytatywną bohaterki wywiadu, • przedstawia prezentację multimedialną przygotowaną według obowiązujących zasad
<p>Co się kryje w zdaniu? Analiza struktury zdania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia w zdaniu związek główny 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia w zdaniu grupę podmiotu i grupę orzeczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawny wykres zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat struktury zdania w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
<p>Adam Mickiewicz <i>Niepewność</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy i formy gramatyczne, ujawniające osobę mówiącą, zna termin <i>liryka bezpośrednia</i>, • wskazuje refren 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią, • wskazuje rymy, nazywa ich rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, • wymienia elementy tworzące rytm wypowiedzi poetyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje stan uczuć osoby mówiącej, zwraca uwagę na subiektywizm jej wypowiedzi, • wyjaśnia, z czego wynika muzyczność wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, • analizuje strukturę rytmiczną utworu
<p>Kocha, lubi, szanuje. Zdania współrzędnie złożone</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ze zdań pojedynczych tworzy zdania współrzędnie złożone, 	<ul style="list-style-type: none"> • ze zdań pojedynczych tworzy różne rodzaje zdań 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różnorodne typy połączeń w tworzonych zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych, przestrzega 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów zdań współrzędnie

	<ul style="list-style-type: none"> zna rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<p>współrzędnie złożonych,</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa ich rodzaje 	<p>współrzędnie złożonych,</p> <ul style="list-style-type: none"> określa ich rodzaje i graficznie oddaje strukturę składniową 	<p>zasad interpunkcji przy ich zapisie,</p> <ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy składniowej zdań współrzędnie złożonych 	<p>złożonych w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi</p>
Aleksander Fredro – infografika	<ul style="list-style-type: none"> wie, że A. Fredro to jeden z najwybitniejszych polskich komediopisarzy, 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy żył i tworzył A. Fredro, potrafi podać kilka informacji biograficznych z życia komediopisarza, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi krótko wyjaśnić, dlaczego A. Fredro jest uznawany za jednego z najwybitniejszych komediopisarzy polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie kontekstu historycznego i kulturowego w życiu i twórczości A. Fredry, 	<ul style="list-style-type: none"> bierze udział w realizacji projektu – <i>W kontuszu i żupanie</i>
Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>	<ul style="list-style-type: none"> szereguje wydarzenia głównego wątku utworu, krótko przedstawia głównych bohaterów dramatu, na podstawie wzoru układa charakterystykę porównawczą bohaterów, wymienia przykłady zabawnych wydarzeń, sytuacji; odtwarza ich przebieg, wie, że utwór jest komedią, 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, czym jest wątek utworu; wskazuje i tytułuje wszystkie wątki dramatu, dostrzega znaczące nazwiska bohaterów, podaje ich pochodzenie, wyjaśnia, w jaki sposób charakteryzują ich osobowość, układa charakterystykę porównawczą bohaterów, nazywa 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sposób łączenia wątków w dramacie, określa relacje między bohaterami utworu; ustala, co wpływa na charakter tych relacji, układa charakterystykę porównawczą bohaterów, podaje przykłady ilustrujące ich cechy, dostrzega wyolbrzymienie i karykaturę jako 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg akcji dramatu, przypomina przyczyny konfliktu między głównymi bohaterami; wyjaśnia, jak ich osobowość wpłynęła na rozwój konfliktu, układa charakterystykę porównawczą bohaterów, wykorzystuje cytaty, przedstawia swoją ocenę postaci, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę utworu, samodzielnie charakteryzuje i porównuje bohaterów, wymienia cechy <i>Zemsty</i> jako komedii, samodzielnie formułuje wnioski interpretacyjne, przedstawia recepcję komedii Fredry, przygotowuje komiks na podstawie fragmentu utworu

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje utwór jako dramat 	<p>główne podobieństwa i różnice,</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady komizmu postaci wynikającego z ich zachowania i wypowiedzi, wie, że komedia jest gatunkiem dramatu, wymienia podstawowe wyznaczniki dramatu 	<p>sposoby budowania komizmu, wskazuje przykłady z tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym cechuje się komedia jako gatunek, wskazuje w utworze cechy dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa różne rodzaje komizmu, wskazuje ich przykłady w tekście, wyjaśnia mechanizmy wywoływania śmiechu u odbiorcy, uzasadnia, dlaczego utwór jest komedią 	
<p>Tadeusz Różewicz <i>List do ludożerców</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wersy pozwalające określić adresata wypowiedzi, nazywa środki stylistyczne służące wskazaniu adresata, odtworza zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, odszukuje w tekście frazeologizmy, wyjaśnia ich znaczenie, korzystając z wzoru i pomocy nauczyciela, pisze krótki list otwarty 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przenośne znaczenie pojęcia <i>ludożerca</i>, próbuję komentować zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, formułuje postulaty dotyczące sposobu życia wynikające z wypowiedzi podmiotu lirycznego, korzystając z wzoru, pisze list otwarty, wyraźnie informuje, w jakiej sprawie występuje jako nadawca 	<ul style="list-style-type: none"> określa stosunek osoby mówiącej do adresatów wypowiedzi, ocenia zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, wyjaśnia różnice między nakazem i prośbą; ustala, które z tych słów można odnieść do tekstu, uzasadnia swój wybór, pisze list otwarty, przedstawia w nim argumenty uzasadniające prezentowane stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> określa sposób patrzenia na świat osoby mówiącej, zestawia sytuacje przedstawione w utworze z realiami współczesnego świata, formułuje przesłania etyczne wynikające z utworu, pisze list otwarty, przedstawia propozycje zmian w sprawie, której list dotyczy, stosuje odpowiednie środki perswazyjne 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, pisze list otwarty, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe

<p>Spotkałem człowieka, który... Przeczytałem, że ... Zrobiłem to, ponieważ ... Zdania podrzędnie złożone</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje proste zdania podrzędnie złożone przydawkowe, • przekształca zdanie pojedyncze z dopełnieniem lub okolicznikiem w zdanie podrzędnie złożone dopełnieniowe lub okolicznikowe, • dzieli zdanie złożone na zdania składowe 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie pojedyncze z przydawką w zdanie podrzędnie złożone przydawkowe, • stosuje zdania dopełnieniowe, okolicznikowe miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, • stosuje znaki interpunkcyjne, • wskazuje zdanie nadrzędne i podrzędne 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, używa spójników i zaimków względnych, • stosuje zdania dopełnieniowe w celu wyrażenia swojej opinii, • stosuje wszystkie rodzaje zdań okolicznikowych, • przestrzega zasad interpunkcji, • wyjaśnia budowę zdań podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, • stosuje funkcjonalnie zdania dopełnieniowe, • wprowadza zdania okolicznikowe za pomocą spójników, zaimków względnych, • poprawnie stosuje zasady interpunkcji, • dokonuje analizy składniowej zdań złożonych podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów zdań złożonych podrzędnie w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
<p>Rodzaje literackie – infografika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się z informacjami o rodzajach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia własnymi słowami cechy poszczególnych rodzajów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady utworów reprezentujących poszczególne rodzaje literackie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek materiału ikonicznego z informacjami podanymi w infografice 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy rodzajów literackich i wyjaśnia różnice pomiędzy nimi
<p>Wisława Szymborska Nienawiść (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje bohatera lirycznego utworu, rozpoznaje uosobienie jako poetycki sposób prezentacji bohatera, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście określenia nienawiści, nazywa wykorzystane środki poetyckie, • wymienia wartości przywołane w wierszu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście przenośnie wykorzystane do prezentacji abstrakcyjnego pojęcia, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat bohatera lirycznego utworu i poetyckich sposobów jego prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, • rozpoznaje ironię jako sposób wypowiedziania się

	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na temat tolerancji 	<p>które zostały przeciwstawione nienawiści,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji, argumentuje swoje zdanie 	<p>wyjaśnia wynikające z nich znaczenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • komentuje sposób, w jaki podmiot liryczny mówi o wartościach przeciwstawionych nienawiści, • wypowiada się, używając argumentów rzeczowych, logicznych, emocjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między rodzajami argumentów 	<p>podmiotu lirycznego, wskazuje i komentuje cytaty ujawniające ironiczną postawę nadawcy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dyskusję
<p>Pieter Bruegel (Starszy) <i>Wieża Babel – Spotkania ze sztuką</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza elementy przedstawione na obrazie, • wie, że warstwa przedstawieniowa obrazu nawiązuje do fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę przedstawioną na obrazie, • wskazuje podobieństwa w warstwie przedstawieniowej między fragmentem Biblii i obrazem 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy związane z budowlą, które mogą mieć znaczenia symboliczne; wyjaśnia te znaczenia, • wskazuje, jakie nowe znaczenia w stosunku do fragmentu Biblii wnosi dzieło malarskie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje środki języka malarskiego służące do eksponowania przenośnych znaczeń dzieła, • wyjaśnia kulturową symbolikę wieży Babel 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie interpretuje obraz, • stosuje w wypowiedzi terminologię związaną z analizą dzieła sztuki
<p>Piotr Stasiak <i>Człowiek z ekranu (fragmenty)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jaką rolę w jego życiu zajmują media, • rozpoznaje podstawowe cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu mediów na życie człowieka, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>globalna wioska</i>, • przytacza sformułowaną w artykule tezę, szereguje 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat możliwości i zagrożeń związanych z rozwojem technologii informacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę technologii informacyjnych we współczesnym świecie,

	kompozycyjne artykułu prasowego, <ul style="list-style-type: none"> • korzystając z wzoru, pisze artykuł 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza poszczególne części kompozycyjne artykułu, • pisze artykuł problemowy 	w punktach uzasadniające ją argumenty, <ul style="list-style-type: none"> • pisze artykuł zawierający komentarz dotyczący przedstawianych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny, • pisze artykuł problemowy zawierający komentarz i ocenę 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze samodzielnie artykuł o charakterze publicystycznym
Adam Mickiewicz Śmierć Pułkownika	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się z informacjami na temat Emilii Plater, • opisuje sytuację przedstawioną w utworze, • omawia budowę wiersza, • opisuje obraz E. Delacroix, poznaje pojęcie alegorii 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje bohaterkę tekstu, wymienia jej ostatnie prośby, • charakteryzuje bohaterkę utworu, wyraża swoją opinię o niej, stara się podać argumenty, • wskazuje w utworze rymy, określa ich układ, • wie, co to jest alegoria, wskazuje alegorię wolności na obrazie E. Delacroix 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sposób ukazania bohaterki tekstu, • określa symboliczne znaczenie gestów bohaterki, • wymienia użyte w tekście środki stylistyczne, • określa rodzaje użytych rymów, • ocenia postawę bohaterki, uzasadnia swoje zdanie, • wyjaśnia znaczenie alegorii ukazanej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób A. Mickiewicz tworzy poetycką legendę Emilii Plater, • określa symboliczne znaczenie gestów bohaterki, porównuje jej postawę z postaciami przywołanymi w utworze, • określa funkcję użytych w tekście środków stylistycznych, • omawia składniki rytmiczności tekstu, • wyjaśnia alegoryczne znaczenie sceny ukazanej na obrazie E. Delacroix, • porównuje obraz z tekstem literackim 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia historyczny kontekst utworu, • formułuje wnioski interpretacyjne, • wskazuje środki językowe i określa ich funkcję, • podaje inne przykłady alegorii w malarstwie i literaturze

<p>Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordon</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza plan wydarzeń przedstawionych w utworze, • wskazuje fragmenty tekstu ukazujące walczące wojska, • wskazuje elementy świata, którym zostały przypisane barwy, • odtwarza treść pytań skierowanych do cara, • sprawdza w podanych źródłach informacje o Ordonie jako postaci historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wyodrębnionym wydarzeniom, • nazywa środki językowe zastosowane w tekście, • zestawia i porównuje elementy świata, które zostały przedstawione za pomocą barw, • określa, w jaki sposób został ukazany car, • przedstawia Ordon jako bohatera tekstu literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa środki językowe użyte w tekście i wyjaśnia ich funkcję, • rozpoznaje kontrast jako zasadę kompozycyjną służącą przedstawieniu obu walczących stron, odczytuje przypisane im wartościowanie, • wyjaśnia symboliczne znaczenie barw, • prezentuje postawę Polaków wobec cara, popiera swą wypowiedź cytatami, • porównuje Ordon jako postać historyczną i literacką, formułuje wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia z tekstu części narracyjne, opisowe i refleksyjne, • komentuje poetyckie sposoby tworzenia obrazów poetyckich, • wyjaśnia symbolikę występujących w tekście motywów, • rozpoznaje i nazywa uczucia związane z prezentowaniem cara i narodu polskiego, wyjaśnia ich źródła, • wyjaśnia cel kreowania poetyckiej legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia treść utworu w powiązaniu z jego strukturą, • samodzielnie wyciąga wnioski interpretacyjne, • wskazuje środki językowe i określa ich funkcję, • interpretuje sposób ukazania stosunków polsko-rosyjskich, odwołuje się do kontekstu historycznego
<p>Karolina Lanckorońska <i>Wspomnienia wojenne (fragment)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wydobywa z tekstu informacje związane z czasem i miejscem wspominanych wydarzeń, • korzystając z wzoru, pisze opis sytuacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza charakterystyczne dla opisywanej rzeczywistości wydarzenia, • pisze opis sytuacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje przebieg opisywanych wydarzeń, • tworzy opis sytuacji, stosuje zwroty eksponujące czas, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia realia wspomnianego we fragmencie świata, • tworzy opis sytuacji, dynamizuje wypowiedź, • dostrzega literacki charakter wspomnień, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakter tekstu, argumentuje swoje tezy, • tworzy pełny opis sytuacji

	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że fragmenty tekstu prezentują świat rzeczywisty 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dokumentalny charakter tekstu; wyjaśnia, z czego on wynika 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega wspomnieniowy charakter tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i komentuje cytaty świadczące o literackości tekstu 	
Atakujący i atakowani. Imiesłów przymiotnikowy	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedzi imiesłowy przymiotnikowe (czynne i bierne) 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania złożone w zdania pojedyncze, stosując imiesłowy przymiotnikowe 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy od czasowników imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, stosuje je w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi własnej, określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat imiesłowów przymiotnikowych w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi
Arkady Fiedler Dywizjon 303	<ul style="list-style-type: none"> • w podanych źródłach szuka informacji na zadany temat związany z lekturą, • rozpoznaje bohatera zbiorowego w utworze, • nazywa główne etapy bitwy o Anglię, • cytuje fragmenty tekstu, • podejmuje próby napisania wskazanych przez nauczyciela form pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje zebrane informacje na zadany temat związany z lekturą, • na podstawie tekstu opowiada, kiedy i w jakich okolicznościach został uformowany polski dywizjon lotniczy w Anglii, • opowiada przebieg wybranego etapu bitwy o Anglię, • zabiera głos w dyskusji, 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy album prezentujący zebrane informacje i ilustracje, • opowiada o dokonaniach pilotów z polskiego dywizjonu, • komentuje przebieg bitwy o Anglię, • bierze udział w dyskusji, podaje argumenty i cytuje fragmenty tekstu, • samodzielnie pisze wskazane przez nauczyciela formy pisemne 	<ul style="list-style-type: none"> • w wybranej funkcjonalnie formie prezentuje informacje na wybrany przez siebie temat związany z lekturą, • wyjaśnia, na czym polegało historyczne znaczenie walk polskich sił lotniczych w Anglii, • wyjaśnia znaczenie bitwy o Anglię dla Europy, • w dyskusji odwołuje się do samodzielnie zgromadzonych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kontekst historyczny utworu, • poddaje ocenie postawy bohaterów utworu, • samodzielnie redaguje prace pisemne w różnorodnych formach gatunkowych, • bierze udział w dyskusji na temat znaczenia utworu

		<ul style="list-style-type: none"> • pisze wskazane przez nauczyciela formy pisemne 		<p>informacji, podsumowuje dyskusję,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze złożone formy pisemne 	
<p>Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego (fragmenty)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia główne zdarzenia przedstawione w tekście, tytułuje je za pomocą równoważników zdań, • zapoznaje się z wirtualną ekspozycją Muzeum Powstania Warszawskiego, mówi o swoich wrażeniach, • wie, czym są kolokwializmy; wskazuje ich przykłady w tekście M. Białoszewskiego, • wie, że tekst jest pamiętnikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia związane z działaniami wojskowymi, opisuje wygląd powstańców, • wymienia eksponaty wirtualnej ekspozycji Muzeum Powstania Warszawskiego budzące szczególne zainteresowanie, • wyjaśnia rolę kolokwializmów w tekście M. Białoszewskiego, • wskazuje cechy gatunkowe tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o warunkach życia w powstańczej Warszawie, • ocenia obejrzaną wirtualną ekspozycję Muzeum Powstania Warszawskiego, • wskazuje i nazywa środki językowe charakterystyczne dla tekstu M. Białoszewskiego, próbuje określić ich funkcję, • podaje charakterystyczne cechy gatunkowe pamiętnika 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zachowanie i postawy ludności cywilnej, • przedstawia argumenty uzasadniające potrzebę gromadzenia i chronienia historycznych pamiątek Powstania Warszawskiego, • formułuje wnioski dotyczące języka i stylu tekstu M. Białoszewskiego, • porównuje tekst M. Białoszewskiego z fragmentami <i>Wspomnień wojennych</i> K. Lanckorońskiej, przedstawia wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kontekst historyczny utworu, • analizuje strukturę utworu, • omawia literacki kształt utworu, wskazując na jego oryginalność, • określa funkcję użytych środków językowych, • wymienia rodzaje dokumentów życia osobistego

<p>Antoni Słonimski <i>Elegia miasteczek żydowskich</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu słowa związane z kulturą żydowską, korzystając z podanych źródeł wyjaśnia je, wyjaśnia znaczenie słowa <i>Holocaust</i>, wyszukuje w tekście nawiązania do kultury żydowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> odtworzył przedstawiony w wierszu obraz życia w żydowskim miasteczku, wskazuje w tekście fragmenty mówiące o zagładzie narodu żydowskiego, opisuje elementy typowego stroju żydowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje atmosferę panującą w prezentowanym świecie, przytacza i komentuje odpowiednie cytaty, wyjaśnia metaforę kończącą utwór, przygotowuje informacje na temat pisarzy i artystów żydowskiego pochodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, jaką postawę przyjmuje osoba mówiąca wobec kultury żydowskiej, komentuje poetycki obraz Holocaustu, przygotowuje wypowiedź na temat korzyści wynikających ze współistnienia różnych kultur 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, odwołuje się do kontekstu historycznego i kulturowego utworu
<p>Jan Kochanowski <i>Treny (I, V, VII, VIII)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów lirycznych trenów, wskazuje i nazywa podstawowe środki poetyckie, wie, czym są eufemizmy, wie, że tren jest gatunkiem lirycznym, na podstawie wzoru układa tekst kondolencji 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację liryczną przedstawioną w trenach, wskazuje i nazywa środki poetyckie, służące kreacji bohatera lirycznego oraz ukazaniu jego uczuć, wyszukuje w tekście eufemizmy, na podstawie definicji wyjaśnia, czym cechuje się tren jako gatunek liryczny, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, przedstawia i charakteryzuje osobę mówiącą, rozpoznaje środki poetyckie użyte w kolejnych trenach, omawia kompozycję utworów, podaje przykłady eufemizmów, wyjaśnia, dlaczego utwory Kochanowskiego reprezentują tren jako 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje adresatów kolejnych trenów, określa uczucia, emocje wyrażane zwrotami do nich, omawia poetyckie sposoby kreacji świata w trenach, wyjaśnia funkcję eufemizmów, wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega nowatorstwo trenów Kochanowskiego w 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje świat poetycki <i>Trenów</i>, porównuje treny Jana Kochanowskiego, wskazuje różnice i cechy wspólne, samodzielnie wskazuje środki językowe i określa ich funkcję, przedstawia cechy gatunkowe utworów

		<ul style="list-style-type: none"> układa tekst kondolencji 	<p>gatunek liryki osobistej,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa tekst kondolencji, zawiera w nim informacje o zasługach zmarłej osoby 	<p>stosunku do antycznej tradycji,</p> <ul style="list-style-type: none"> układa tekst kondolencji zgodnie z wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi 	
<p>Marian Hemar <i>Ostatni tren</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza realia przedstawionej sytuacji, przypomina, jak gość uzasadniał propozycję skierowaną do Jana Kochanowskiego, w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia bohaterów, łączy ich z tradycją literacką, nazywa uczucia bohaterów ujawniające się w kolejnych wypowiedziach, bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, określa sposób wypowiedzania kwestii przez bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symbolikę postaci fantastycznej, wyjaśnia, w jaki sposób bohaterowie radzili sobie z własnymi uczuciami, opracowuje propozycję warstwy dźwiękowej do przygotowywanego słuchowiska radiowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób i cel literackiego nawiązania, przedstawia możliwe decyzje Kochanowskiego, omawia ich pozytywne i negatywne skutki, na podstawie tekstu przygotowuje słuchowisko radiowe 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje zakończenie utworu, przedstawia związek utworu z życiem i twórczością Jana Kochanowskiego, nagrywa słuchowisko i prezentuje je publicznie
<p>Władysław Broniewski <i>Listy do córki</i> (fragment), <i>Obietnica</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia tematykę listu, wskazuje w tekście zdrobnienia i zgrubienia, 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje ojca z córką, nazywa uczucia wyrażone w wierszu, wie, czym jest aluzja literacka 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wartości cenne dla poety, określa funkcję zdrobnień i zgrubień, odczytuje intencje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia relację ojca i córki, objaśnia sens użytych w wierszu metafor, ocenia, czy wiesz można nazwać „współczesnym trenem” 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji utworu

	<ul style="list-style-type: none"> określa osobę mówiącą i adresata wypowiedzi lirycznej 				
<p>Eric-Emmanuel Schmitt <i>Oskar i pani Róża</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> krótko przedstawia narratora-bohatera, krótko odtwarza treść kolejnych listów pisanych przez bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje osoby, z którymi spotyka się bohater, uogólnia treść kolejnych listów 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje, jak zmienia się samopoczucie bohatera pod wpływem spotkań z innymi ludźmi, wyjaśnia, dlaczego bohater wybrał Boga na adresata swoich listów 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, co zawdzięcza bohater rozmowom z panią Różą, dostrzega filozoficzne uogólnienia w wypowiedziach bohaterów, próbuje je komentować ze swojego punktu widzenia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wnioski interpretacyjne, wskazuje na filozoficzne treści w przedstawionym fragmencie, ocenia bohaterów
<p>Mając lat dziesięć, przeżywszy lat sto... Imiesłów przysłówkowy. Imiesłowny równoważnik zdania</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje imiesłowy przysłówkowe (współczesne i uprzednie) w wypowiedzi, stara się stworzyć według wzoru imiesłowny równoważnik zdania 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje imiesłowy przysłówkowe w swoich wypowiedziach, tworzy imiesłowny równoważnik zdania, stara się zachować poprawną interpunkcję 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania w wypowiedzenia złożone z imiesłownym równoważnikiem zdania, na ogół poprawnie stosuje imiesłowny równoważnik zdania, zachowuje poprawną interpunkcję 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie i funkcjonalnie stosuje imiesłowy przysłówkowe i wypowiedzenia złożone z imiesłownym równoważnikiem zdania, wyjaśnia zasady tworzenia imiesłownego równoważnika zdania, zachowuje zasady interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat imiesłownych przysłówkowych w celu uzyskania poprawności swoich wypowiedzi i ich zróżnicowania stylistycznego

<p>Jan Twardowski <i>Śpieszmy się</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia tekst znakami interpunkcyjnymi, proponuje głosową interpretację wiersza, • wskazuje w tekście wyrażenia o charakterze przeciwstawień 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście kluczowe słowa, uzasadnia swój wybór, • wyodrębnia obrazy poetyckie, objaśnia ich zawartość treściową 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wstępne hipotezy interpretacyjne, • wyjaśnia znaczenia wynikające z zastosowanych przeciwstawień 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście sformułowania o charakterze aforyzmu, komentuje je, • komentuje, w jaki sposób poeta mówi o śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór
<p>Jan Lechoń *** [<i>Pytasz, co w moim życiu</i>]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat tekstu poetyckiego, • wybiera z listy ważne dla siebie wartości 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście fragmenty zawierające refleksje na temat życia, • wymienia ważne dla siebie wartości 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje siłę miłości i śmierci ukazanych w wierszu, • hierarchizuje wartości, • wskazuje w utworze motyw miłości i śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia symboliczne znaczenie kolorów użytych w utworze, • formułuje wnioski na temat utworzonej piramidy wartości, • na podstawie tekstu objaśnia związek między miłością i śmiercią 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski interpretacyjne dotyczące utworu, • w wypowiedziach odwołuje się do aksjologii
<p>Ernest Hemingway <i>Stary człowiek i morze</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje kolejne etapy walki bohatera z marlinem, • przedstawia głównego bohatera, opisuje jego wygląd, • wskazuje fragmenty opisowe w tekście, ustala ich tematykę, 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje w czasie teraźniejszym przebieg walki bohatera z marlinem, • wymienia cechy charakteru głównego bohatera, przywołuje potwierdzające je sytuacje, 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje przebieg zmagania bohatera z marlinem, eksponuje emocje i uczucia, • tworzy psychologiczny portret głównego bohatera, • analizuje i komentuje fragmenty opisowe utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia metaforyczny sens walki bohatera z marlinem, • określa motywy postępowania głównego bohatera, komentuje je i ocenia, • ustala przerośnięte znaczenia wynikające z 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę literacką utworu, • charakteryzuje bohatera i poddaje go ocenie, • wyjaśnia naddane sensory utworu, • formułuje wnioski interpretacyjne

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu zdania o charakterze sentencji 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje fragmenty opisowe utworu, przedstawia swoje rozumienie sentencji zawartych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sentencje zawarte w tekście 	fragmentów opisowych utworu, <ul style="list-style-type: none"> uogólnia refleksje związane ze znaczeniami wynikającymi z sentencji 	
--	--	---	---	--	--

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH
OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE 7**

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

Zakres	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				CELUJĄCY
	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	
UCZEŃ:					
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje czytany utwór jako należący do <i>epiki, liryki</i> lub <i>dramatu</i>, • zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi, • wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: <i>pamiętnik, komedia, fraszka, tren, ballada, epeja</i>), odróżnia je od rodzajów literackich, • wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych, • zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach, • stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi, • stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków, • wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać, • wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach, • posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych, • wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki, • rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: <i>eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię</i>), próbuje określić ich funkcję, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych, • poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych, • poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów, • wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory, • wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów, • w wypowiedziach posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich, • objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, funkcjonalnie stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<ul style="list-style-type: none"> • wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem, • wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki, • wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał, • czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych, • rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako artykuł prasowy, • zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>wartości, do których odwołuje się utwór,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury, • komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury, • wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu, • klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy, • rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: wywiad i artykuł), 	<p>zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór, • odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, • rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury, • wydobywa i porządkuje istotne informacje w 	<p>poznawanych tekstów literackich,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór, • interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, • wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury, • twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy, • funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • poddaje ocenie utwory ze względu na ich wartość estetyczną, • odczytuje problematykę egzystencjalną i aksjologiczną poznawanych tekstów, • twórczo poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, sprawnie posługuje się terminologią dotyczącą innych dziedzin kultury, • porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury, • samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty kultury, poddaje ocenie ich wartość estetyczną, • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje
--	---	---	---	--	--

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

		<ul style="list-style-type: none"> znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>zależności od ich funkcji w przekazie,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i porządkuje cytaty, wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa, zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (<i>wywiad, artykuł</i>), znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki, samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (<i>wywiad, artykuł</i>), analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich 	<p>zgromadzone informacje we własnej pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> biegle wskazuje w tekstach cechy <i>wywiadu, artykułu</i>, samodzielnie wskazuje we współczesnej kulturze popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	<ul style="list-style-type: none"> komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny, zauważa różnice między wymową a pisownią wyrazów, poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się, poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji, poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek, rozpoznaje podstawowe rodzaje zjawisk fonetycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych, rozumie zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat języka w komunikowaniu się, formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne, rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne według wzoru, • rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, w tym imiesłowy, • tworzy według wzoru imiesłowowy równoważnik zdania, • zna podstawowe skróty i skrótowce, używa ich w wypowiedzi, • stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, • stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, • nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie akcentuje większość wyrazów, • dzieli proste wyrazy na podstawę słowotwórczą i formant, rozpoznaje wyrazy pokrewne, • rozpoznaje rodzaje imiesłówów, • tworzy imiesłowowy równoważnik zdania, • podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, • poprawnie ich używa, • zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi, • stosuje zasady etykiety językowej, • pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, • rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, poprawnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu, • rozumie zasady tworzenia imiesłówów, • przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie, • używa poprawnych form skrótów i skrótowców, • rozpoznaje różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, • świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, • odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych, • wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów, • poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, • określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa, • poprawnie używa różne style wypowiedzi i je rozpoznaje, • wyjaśnia zasady etykiety językowej, 	<p>zachowujące obowiązujące normy</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie i celowo stosuje w wypowiedziach różne typy zdań i rodzaje wypowiedzeń, • dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów, wykorzystuje wiedzę o budowie wyrazów do wzbogacania własnych wypowiedzi, • wykorzystuje funkcjonalnie umiejętność tworzenia imiesłówów oraz wiedzę na temat skrótów i skrótowców w celu uzyskania precyzji wypowiedzi i wzbogacenia stylistycznego własnych tekstów,
--	--	---	--	---	---

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	ortograficznym i interpunkcyjnym	ortograficznej i interpunkcyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty 	<ul style="list-style-type: none"> • bogaci swoje słownictwo, • wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach, • zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty
TWORZENIE WYPOWIEDZI	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się ustnie na podany temat, • stara się używać prostych środków retorycznych, • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi, • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad • stosuje akapity, • formułuje prostą tezę, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych, • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, starając się zachować wyznaczniki gatunku, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne, • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednią dla 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi, • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę, • samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się, realizując zamierzony cel, • wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne, • samodzielnie planuje pracę, notuje w sposób twórczy, gromadzi potrzebny materiał, korzystając z różnych źródeł, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję,

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić, • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia, • stara się podać przykłady ilustrujące argumenty, • z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania, • rozpoznaje w tekstach reklamowych niektóre środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza), • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy, • formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza, • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji, • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów, • podaje przykłady ilustrujące argumenty, • formułuje proste wnioski, • rozpoznaje w tekstach reklamowych podstawowe środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, 	<p>danej formy kompozycję,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity jako spójne całości myślowe, • formułuje tezę i hipotezę, • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów, • przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego, • podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty, • formułuje wnioski wynikające z argumentacji, • rozpoznaje w tekstach reklamowych użyte środki perswazji i manipulacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej, • stosuje rytm akapitowy, • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę, • swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów, • podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty, • podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski, • rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i 	<p>rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • twórczo i funkcjonalnie stosuje rytm akapitowy, • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę, • wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny, • podaje trafne przykłady i omawia je w sposób pogłębiony, • samodzielnie formułuje wnioski, • rozpoznaje w przekazach medialnych mechanizmy perswazji i manipulacji, • twórczo przekształca cudzy
--	--	---	--	--	--

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kielb

	<ul style="list-style-type: none"> • głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, • głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu, • głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację 	<p>manipulacji, wskazuje ich funkcję,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu, • interpretuje głosowo utwór 	<p>tekst w celu osiągnięcia określonego efektu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje trafne, ciekawe pytania dotyczące warstwy znaczeń naddanych w utworze, • recytuje utwór, prezentując własną interpretację tekstu z wykorzystaniem różnorodnych środków wyrazu
SAMOKSZTAŁCENIE	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, • rozwija nawyk systematycznego uczenia się, • uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji, • uczy się systematycznie, • uczestniczy w projektach edukacyjnych, • podejmuje próby prezentowania 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną, • rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, • stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji, • rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii, • bierze udział w konkursach, 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i aktywnie poszerza swoją wiedzę oraz pogłębia zainteresowania humanistyczne, korzystając z różnych form i źródeł, • ma własne zdanie i prezentuje je w dyskusji,

	<p>projektów edukacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym 	<p>przygotowanego materiału,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie, uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie 	<ul style="list-style-type: none"> aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej, uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<p>wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> z zaangażowaniem włącza się w realizację projektów edukacyjnych, aktywnie, z sukcesami bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp., występuje w roli lidera grupy, aktywnie i świadomie uczestniczy w życiu kulturalnym regionu
<p>LEKTURY OBOWIĄZKOWE I UZUPEŁNIAJĄCE</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	<ul style="list-style-type: none"> chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.